

FRYMBURSKÉ  
OZVĚNY

4/92



*Kulturní a společenské středisko  
Nový Hrádek*

12/92



### Vážení čtenáři a spoluobčané,

protože konec roku 1992, a zároveň i československé federace, je na dohled, požádala jsem členy našeho obecního zastupitelstva o pár slov na vykročení do časů příštích. Uvědomuji si, že nebylo lehké zformulovat neradostné myšlenky, které tuto skutečnost doprovázejí, a tím více děkuji těm členům obecního zastupitelstva, kteří mé prosbě vyhověli a několik řádek pro vás napsali.

Dejme jim tedy slovo:

"Při vzpomínce na to, co předcházelo vzniku ČSR v roce 1918, na utrpení a strádání nejen národů Evropy v první světové válce, utrpení, statečnost a chrabrost našich legionářů a především velké zásluhy T. G. Masaryka, M. R. Štefánika, E. Beneše a mnohých dalších osobností domácího i zahraničního odboje, ve mně blížící se rozdělení našeho společného státu vyvolává lítost.

Historie se ale nedá zastavit, a proto se musíme opřít o tradice české státnosti, na které můžeme být právem hrdi a vycházet z nich. Všichni, ať chceme nebo ne, se dnes podílíme na tvorbě našeho nového českého státu, a proto musíme pátovat na humanistické ideje. Za vším musíme vidět člověka a společné zájmy nás všech. Bez těchto společných a vznešených idejí se nikdy k ničemu nedopracujeme.

Lítost mě přepadla také 27. 10. 1992 při místní oslavě výročí 28. října ve zdejší kině. Kde se v nás bere ten obrovský nezám o dění současné, ale i nezám o tak významné výročí, jako je 28. říjen? Byl jsem nemile překvapen nezámem a malou účastí nejen mládeže, ale i dospělých.

Za velmi zdařilý program oslav patří poděkování nás všech účinkujícím žákům zdejší základní školy, ale především pedagogům, kteří tento program s dětmi nacvičili."

J. Svatoň

"Přál bych si, aby se co nejdříve urovnaly vztahy se slovenským národem, abychom i nadále mohli říkat Slovákům "bratři" i potom, kdy už nebudeme Českoslováky. Dále bych si přál, aby se náš národ již nikdy nesnížil k násilné nadvládě jedné strany, aby vydržela parlamentní demokracie, i když se nám mnohdy vůbec nelíbí. Co se týče Nového Hrádku, přeji si, aby se co nejvíce rozrůstal. Aby se každý Hrádovák snažil proslavit v tom, co umí, nebo čemu rozumí. Ať je to kultura, sport, řemeslo, cokoliv. Hrádek by se měl stát známým v širokém okolí, aby lákal k bydlení a hlavně k výstavbě."

J. Holý

"Do Nového roku 1993 si přeji, aby se zvýšilo sebevědomí obyvatelů Nového Hrádku, aby přestali očekávat řešení všech věcí shora, z obce, z okresu, z vlády. Obroda společenského vědomí musí vzejít z nás samých. Přehnaný materialismus vedl k tomu, že jsme se stali společností egoistů. Všechno úsilí věnujeme vlastnímu prospěchu. Zapomněli jsme, že kromě mého "Já" existuje ještě "Ty" nebo "Vy". Odnaučili jsme se žít společně, cvičit společně, hospodařit společně.

Přála bych si, aby se nám podařilo zlikvidovat osamocené "Já", a nahradit je široce vědomým "My". Teprve když se zúčastníme života a rozvoje obce, budeme mít dobrý pocit "tady jsem doma", protože to bude i naší zásluhou."

MUDr. J. Pružinová

Tolik pan starosta a dva "radní". Je k tomu třeba ještě něco dodávat? Myslím, že ne.

Sama za sebe bych vám chtěla říct jen toto: Nebojme se o náš nový stát, nebojme se ani našeho nového státu. Nebojme se vůbec. Pamatujme ale, že chceme-li žít se svými přáteli ve světě co nejbližším našim představám a ideálům, musíme tyto představy také uskutečňovat. Nebudeme-li na realizaci svých představ každodenně pracovat, opět uskuteční své představy naši ne-přátelé.

J. Ptáčková



## **Milan HRUŠKA:**

### **Dáváme přednost českým zájmům**

#### **Rozhovor s poslancem Federálního shromáždění**

**Pane poslanče, co se děje ve federálním parlamentu, když se všeobecně tvrdí, že je zablokován?**

Parlament není zablokován, ale připravují se v něm především ty zákony, které jsou nutné pro bezproblémové rozdělení státu. Jsou to především Zákon o zániku ČSFR a Zákon o dělení majetku ČSFR mezi ČR a SR. Je však pravda, že potřebné novely některých zákonů, jako je například zákon živnostenský, už ve federálním parlamentu schváleny nebudou. Vyplývá to nakonec i z odlišných představ české a slovenské reprezentace.

**Mají navrhované ústavní zákony naději na schválení?**

Domnívám se, že ano, i když se opozice zatím tváří, jako dobývaná panna. Abych se přiznal, jejich hlasování bude velkou neznámou. Zatímco předseda ČSSD (b) Horák tvrdě požaduje referendum, předseda posl. klubu socialistů Hirš se domnívá, že referendum v dnešní době je nesmysl. Tímto hlasováním opozice jasně vyšle společnosti signál, zda jí jde o poklidný, předem určený, řízený proces, který respektuje slovenské rozhodnutí mít vlastní stát s mezinárodně právní subjektivitou, nebo zda chce chaos, nepokoje, rozeřtané vztahy mezi blízkými národy.

**A co ty ostatní?**

Ty budou předloženy co nejdříve po převzetí všech kompetencí České národní radě.

**Proč koalice odmítá referendum?**

Protože v dnešní době, kdy už federace prakticky neexistuje, se jedná o plýtvání penězi, vyostření vztahů mezi Čechy a Slováky a také v tom vidíme pokrytectví soudruhů všeho druhu, protože v

minulém volebním období, když se hlasovalo o otázce pro referendum, nepodpořili ani jednou, přestože byly navrženy čtyři.

**Říkáte, že federace neexistuje...**

Slovensko přijalo Deklaraci o svrchovanosti a následně vlastní ústavu (a to je ústava samostatného státu). Je to mnoho dalších jasných signálů o slovenských postojích, jako že například federální ústava zná termín Slovenská národní rada a přitom dnešní zákony přijímá Národní rada SR atd., atd.

**Co nám - Čechům tedy zbývá?**

Doufat, že česká opozice pochopí realitu, že přátelé referenda (říkám jim přátelé ostré střelby) budou poraženi, že zvítězí konstruktivní a nikoli destruktivní proud. Právě destruktivní křídlo opozice je snad jedinou vážnou překážkou budování normálního českého státu.

**Když se vrátíme k rozpadu federace, je z něho obviňována ODS a Václav Klaus...**

Odpovím protiotázkou: Která opoziční strana kandidovala na území celé federace? Který opoziční politik pořádal mítinky na Slovensku? Byla-li ODS s Václavem Klausem na Slovensku odmítnuta, je logické, že teď hájí především české zájmy. Bůh mu za to poděkuj!

**Podívejme se teď trochu do budoucnosti.**

Jsem si jist, že od prvního ledna 1993 budeme mít obnovený český stát. Tím bychom mohli podstatně zrychlit tempo změn. A to nejenom v ekonomice, ale ve všech oblastech. Například i v oblasti zákonů, tak jak jsem říkal na začátku. K podstatným změnám by také mělo patřit uznání třetího odboje jako základu pro tvrdší postup proti bolševikům. Myslím, že to společnost potřebuje a že na to taky čeká.

Děkuji Vám za rozhovor

Vážení čtenáři, otázky v tomto rozhovoru jsem položil poslanci FS Milanu HRUŠKOVÍ 11. listopadu 1992. Je pravděpodobné, že až budete tento rozhovor číst, budeme v mnohém dále. Doufám, že i tak bude zajímavé se ohlédnout za současným bouřlivým obdobím.

Petr Pakosta



## ZPRÁVA O DĚNÍ V OBCI, PŘEDNESENÁ 16. 11. 1992 NA PLENÁRNÍM ZASEDÁNÍ

### Vážení spoluobčané,

i když do konce roku schází ještě šest týdnů, chci Vás seznámit s tím, co se nám v letošním roce podařilo udělat ve prospěch celé naší obce, ve prospěch nás všech spoluobčanů.

Na budově základní školy byla dokončena loni započatá rekonstrukce střešní krytiny včetně klempířských prací, spojená s opravou a revizí hromosvodů. U 9 oken v suterénu školy byly instalovány kované mříže, které zajistí bezpečné tolik potřebné větrání u několika místností, jež jsou využívány jako dílny. V části budovy byla provedena výmalba. Opravuje se přístupová cesta z náměstí směrem k budově školy.

Také na budově obecního úřadu byla provedena celková rekonstrukce střešní krytiny včetně klempířských prací, byla provedena oprava a revize hromosvodů.

Na budově kina byly opraveny okapové svody a hromosvody včetně provedené revize.

Smuteční obřadní síň byla opatřena novými okapy a okapovými svody.

Místní komunikace - pravá část vozovky na náměstí s prostorem před kapličkou a částí k Bukovecké ulici byla pokryta vrchním asfaltovým kobercem. Podkladní vrstvy byly zhotoveny v loňském roce. V prostoru ulice u paní Šejnohové byly položeny obrubníky a povrch byl upraven asfaltovým kobercem.

Za velmi zdařilou akci považujeme provedenou opravu prašné Bukovecké ulice, která se uskutečnila za vydatné pomoci jak místních občanů žijících v Bukovci, tak i majitelů rekreačních objektů v této části obce. Díky jejich iniciativě, pochopení a hlavně přiložení rukou k dílu se podařilo tuto ulici velmi pěkně upravit ke spokojenosti všech spolubydlících. Obec na tuto opravu obstarala materiál, který ochotně rozvezli Pepík a Martin Příbylovi, a během dvou sobot byla ulice upravena. Velmi rád při této příležitosti ještě jednou všem účastníkům za dobře vykonanou práci děkuji. Prováděna je i pravi-

delná zimní údržba místních komunikací, kterou zabezpečuje Pepík Příbyl.

Veřejné osvětlení bylo v letošním roce rozšířeno o další světelné body. Podařilo se instalovat jedno světlo na autobusové zastávce u Andršů na Rzech. Víme, že to je málo, ale i to jedno světlo řeší situaci na jmenované zastávce. Další světelný bod byl instalován v Hradní ulici v lese k Frymburku, kde na zámku, jak všichni víme, dnes žijí dvě mladé rodiny s dětmi. Do tohoto prostoru hodláme umístit ještě jedno světlo. Další dvě světla byla instalována u budovy základní školy v Náchodské ulici. Když dojde někdy k výpadku provozu veřejného osvětlení ihned to jako občané zaregistrujeme, ale velmi málo si uvědomujeme, kolik za těmi rozsvícenými světly je práce a běhání pana Balcara, který se velmi ochotně o provoz veřejného osvětlení stará, často za pomoci členů své rodiny. I za tuto tolik potřebnou a ochotně vykonávanou službu patří poděkování nás všech panu Balcarovi.

Všichni víme, že i u nás máme prostory tak zvané veřejné zeleně, které vyžadují velmi mnoho lidské ruční práce. O tyto prostory se dobře a ochotně stará mnoho našich spoluobčanů a většina nás je takových, že si to ani neuvědomujeme. Dovolte mi, abych jmenoval a zároveň poděkoval aspoň některým. Především mám na mysli paní Světlíkovou, Černou, Hovorkovou, Drašnarovou, Lejpovou, Ivo Štěpána, manželé Sychrovských, spoluobčany v Hradní ulici a mnohé další. Za vše jim děkuji. Děkuji také ředitelce MŠ, která se s dětmi stará o zahradu u školky, pedagogickému sboru a žákům za udržování prostoru u budovy ZŠ, školní družině pod vedením paní Ježkové za údržbu prostoru u Památníku padlých a Mariánského sloupu.

Většina spoluobčanů rozumně přijala vyhlášku o nakládání s TKO, kterou obecní zastupitelstvo schválilo na počátku letošního roku. Jsme si vědomi, že vyhláška má některé nedostatky, ale tak, jak u nás probíhá likvidace odpadků, můžeme být spokojeni, i když někdy dochází k nekázní některých spoluobčanů. Dnes celá naše obec stojí před novým problémem v likvidaci TKO. Podle zákona od počátku roku 1993 již není možné u nás nic skládkovat a vše se bude odvázet na skládky určené okresním úřadem. Pro nás připadá v úvahu skládka v Nahořanech. Dosud obecní zastupitelstvo nerozhodlo, jak bude sběr a svoz TKO do Nahořan zajišťován. Občané budou včas informováni.



## Hřbitov

Jen částečně se nám podařil záměr opravy hřbitovní zdi. Jako součást této zdi byla opravena kaplička sv. Jana Nepomuckého. Před kapličkou byl vydlážděn chodník na náměstí. Od hlavního vchodu kostela směrem na hřbitov ke smuteční obřadní síni byla vydlážděna část chodníku. Po pravé straně hřbitova u zdi bylo v jarních měsících vykopáno velké množství náletové zeleně. Na hřbitově je stále mnoho práce, která si vyžádá daleko více lidské práce než finančních nákladů. Prosím Vás, vážení spoluobčané, o pomoc při úpravě místního pohřebiště, které je ve správě obce. Ne nadarmo se říká, že národ se pozná podle toho, jak se stará o místa posledního odpočinku svých předků. Každý z nás má své blízké na zdejším hřbitově, a proto Vás i všechny ostatní spoluobčany prosím, pomozte. Sesutou zeď v pravé části hřbitova se nám nepodařilo opravit, a to proto, že jsme nesehnali zedníka, který by byl ochoten zdit z kamene. Jednal jsem i se zástupci tří stavebních firem, a ani tam jsem neuspěl. Zájem by byl, kdyby akce šla do miliónových nákladů. Tímto problémem se bude obecní zastupitelstvo zabývat a v příštím roce musíme dát toto do pořádku.

Vážení spoluobčané, řadě z Vás je známo, že obec převzala pod svou správu obecní lesy o výměře 23 ha. Zpráva, která se rozšířila v obci, že obec lesy ponechala státu, je nepravdivá a nevím, kdo má zájem na takových dezinformacích. Obecní zastupitelstvo rozhodlo a schválilo do funkce obecního hajného pana Kleina, který jako odborník se o jmenované lesy stará. Veškeré práce, které jsou v lese vykonávány, jsou plně v jeho kompetenci. OZ rozhodlo výnos z těžby a prodeje dřeva ponechat na zvláštním účtě - lesním fondě, a finančních prostředků bude použito k obnově lesa v příštích letech. Náklady podle vyjádření odborníků budou nemalé.

Mimo výčet těchto akcí, o kterých jsem se zmínil, je prováděna údržba a drobné opravy jak ve škole, školce, tak i školní jídelně a na ostatním majetku obce.

V letošním roce bude ještě zhotoveno prodloužení vodovodního řadu v Hradní ulici směrem k Suchánkovým.

V současné době, i když by se ještě něco nechalo udělat, se nemůžeme pustit do ničeho, jelikož jsme omezeni finančně. Dobře víte, že státní dotace obcím byla z rozhodnutí ČNR krácena o 17,4%, což v našich podmínkách představuje 149 tis. Kčs. Domnívali jsme

se, že do konce roku nakoupíme obrubníky, abychom v příštím roce mohli pokračovat v rekonstrukci ulice Antonína Kopecského směrem k Šibeníku. Dosud nám není známo, jak se bude tvořit rozpočet na rok 1993, a proto Vám nemohu říci, jaký záměr obce bude. Čeká nás všechny od nového roku nová daňová soustava. I to přinese mnoho nového pro Vás, občany. V nejbližší době bude obec požadovat na občanech podklady k výpočtu daně z nemovitosti. Jelikož se jedná o věc novou, prosím Vás o odpovědný přístup k nastávajícím potřebám.

Vážení spoluobčané, většině z Vás je známo, že při obecním úřadě pracuje komise pro obřady a slavnosti. Členky této komise navštěvují převážně naše starší spoluobčany při příležitosti jejich narozenin a předají jim nejen blahopřání, ale i malý dárek. Dále tato komise zajišťuje písemná blahopřání jubilantům v naší obci, blahopřání k narození dítěte, ale také kondolence. Komise zajišťuje malé slavnosti spolu s obecním úřadem jako je vítání novorozeňat, našich malých spoluobčanků, ale také občanské obřady posledního rozloučení se zesnulými. Práce této komise je náročná, ale podle našeho názoru velmi potřebná a užitečná. Dovolte mi, abych členkám této komise za jejich práci poděkoval jménem OZ, ale i jménem nás všech. Jen pro zajímavost uvádím, že před zdejším obecním úřadem letos uzavřely manželství 4 páry snoubenců, přivítali jsme 6 novorozeňat, zajišťovali jsme tři občanské pohřby a na požádání jsem se za obec rozloučil se dvěma zemřelými při církevním pohřbu.

I u nás se občas setkáme s narušením tak zvaného občanského soužití, jako jsou drobné krádeže, rušení nočního klidu, znečišťování veřejných prostranství, poškozování veřejné zeleně a podobně. Denně se s těmito nešvary setkáváme prostřednictvím sdělovacích prostředků. I když tyto naše problémy jsou nesrovnatelné s problémy měst větších, přesto nás mrzí a musíme všichni společně se snažit, aby jich bylo co nejméně. Je to povinností nás všech vzájemně se kontrolovat a upozorňovat se na nešvary, kterých se dopouštíme. Je třeba se oprostit od lhostejnosti, sobectví, závisti a společně se snažit a usilovat o znovuzískání morálních hodnot.

Vážení spoluobčané, zítra si připomeneme třetí výročí listopadové revoluce. Kolik nadšení, radostí a elánu, ale i sebezapření v nás tehdy bylo. Co jsme si slibovali, co jsme byli ochotni podstoupit a kde to naše nadšení je, kam se vše vytratilo. Jistě každý den nemůže být revoluce, jsou dny všední, ale domnívám se, že nejsou jen soukromé věci nás jedinců, ale je mnoho společného, o co bychom



měli také společně usilovat. Nejsou přece jen hodnoty materiální, ale především hodnoty duchovní a mravní. Dnes stojíme před zánikem Československa a vytvořením nového Českého státu. Každý z nás se bude podílet na nové podobě Českého státu, a proto pamatujme na společné zájmy nás všech, na humanistické ideje. Čerpejme z historie naší slavné české státnosti a připomínejme si velikány našich národních dějin, jak bylo o tom řečeno a předvedeno při místní oslavě výročí 28. října. Vždy ve svém vystoupení se snažím připomínat vztahy mezi námi a přístup jednotlivců k sobě navzájem. Připomínám to i dnes:

"Budme k sobě navzájem pozorní, upřímní, slušní a vzájemně si pomáhejme. Mějme rádi místo, kde všichni žijeme. Budme snášenliví a mějme se rádi."

J. Svatoň

## Slovo o chlebu

Blíží se doba Vánoc, posvátný čas, kdy se i my, lidé konce 20. století, dokážeme na chvíli zastavit a odpoutat se od běžných starostí a věcí pohříchu praktických. Posvátný čas, kdy se obracíme dovnitř a vzhůru, abychom alespoň sami v sobě poměřili své světské pachtění a hemžení hodnotami nadčasovými. Častěji než jindy rozmlouváme s autoritou nejvyšší, a prosíme o odpuštění toho, co jsme pokazili, a o potvrzení kroků, které teprv chystáme. "...chléb náš vezdejší dej nám dnes...", opakujeme často téměř bezmyšlenkovitě.

Ne, naprosto nemám v úmyslu zabývat se upřímností a hloubkou našich nejnvtirnějších promluv. Spíš bych se chtěla spolu s vámi zamyslet právě nad chlebem, který díky své každodennosti jakoby unikal naší pozornosti. Ani si neuvědomujeme, že se poněkud vytrácí i z našich stolů, byv vytlačován novými, často reklamou nasvícenými potravinami.

Chléb zhruba v té podobě, v jaké se peče dnes, doprovází slovanské národy nejméně 2000 let. Chléb zadělávaný kvasem tehdy vystřídal nekynuté kočovnické placky, a asi vás bude zajímat, že přišel na svět prakticky ve stejné době jako pivo. Spolu pak byly součástí téměř každého jídla evropských Slovanů, a často tvořily též jeho největší část.

Tak tomu bylo po celý starověk a středověk. Války a neúrody naučily naše předky přidávat do chleba různé náhražky, například drcené pražené žaludy a hlozinky. Podle zpráv, dochovaných ve starých kronikách víme, že chléb se pekl převážně z žitné celozrnné mouky. Dnešní zdravotnické výzkumy potvrzují, že právě žitný celozrnný chléb je ten nejzdravější a nejprospěšnější. Cím to je? Přizpůsobil se lidský organismus tak dokonale nejčastěji přijímanému jídlu, nebo naopak lidé instinktivně zvolili pro své stravování to, co jim nejvíce svědčilo?

Ještě roku 1800 byla průměrná spotřeba chleba vysoká - asi 300 kg na osobu a rok. Brambory se tehdy objevovaly na stolech daleko méně - jen v množství 50 kg na jednoho člověka za rok.

Během dalšího století, tedy do roku 1900, se poměr chleba a brambor vyrovnal. Obojího spotřeboval tehdejší člověk průměrně po 150 kg za rok. Zároveň nastala konjunktura bílého pšeničného pečiva. Tato úroveň se zachovala ještě v první čtvrtině 20. století.

Největší zvrát ve výživě nastal po druhé světové válce, kdy začali potravináři všech rozvinutých zemí razit teorii, že lidskému tělu jsou potřebné především bílkoviny. V důsledku toho stoupla prudce spotřeba masa. Tento jev se ovšem velmi záhy, prakticky během jedné generace, projevil na zdraví lidí těchto států. Strmě narostl počet cévních a srdečních onemocnění, a nemocí zařivacího traktu. V USA a v západní Evropě dříve než jinde urychleně vznikly programy tzv. racionální výživy, které vycházejí právě z historicky osvědčené preference celozrnných a zeleninových jídel. Po pádu informační bariéry tyto programy vstoupily i do našich zemí.

Nicméně ještě v roce 1990 byla v Československu průměrná spotřeba chleba neuvěřitelně nízká. Jen 56 kg na člověka za rok. A to ještě nejméně třetina z tohoto množství skončila v městských popelnicích, a na venkově byla zkrmena domácím zvířatům.

Dnes už se našťestí vztah ke chlebu zase lepší. Přibylo mnoho druhů černého a celozrnného chleba, díky novým soukromým a družstevním pekárnám se výrazně zlepšila i jeho chuť a vůně. Chléb opět dokáže konkurovat módním bagetám a jejich příbuzným. Úcta ke chlebu zdá se být znovunastolena.

Blíží se Vánoce. Připravujeme své domovy, pečeme cukroví. Zkusme si upéct i svůj vlastní chleba. A třeba právě na Štědrý den. Při sváteční večeři si pak můžeme ulomit každý kousek z jednoho



krajíce, a na chvílku se nad ním zamyslet.  
A že nemáte recept? Není problém, zkuste třeba tenhle:

750 g hladké pšeničné mouky  
750 g žitné mouky  
60 g droždí  
850 ml vlažné vody  
2 lžičky soli  
2 lžičky kmínu  
1 lžička octa

V míse smíchejte obě mouky se solí a kmínem, rozdrobené droždí nechte vzejít v trošce vody se špetkou cukru, přidejte k mouce. Potom s vodou vypracujte těsto. Nezapomeňte přidat lžičku octa. Nechte hodinu kynout na teplém místě. Pak vyklopte na moukou posypaný vál, propracujte, vytvořte z těsta kouli. Tu dejte ještě na půl hodiny na pomoučenou ošatku či širokou mísu. Z ošatky přendejte chleba na vysypaný plech, pečte v předehřáté troubě na spodním roštu 60 - 70 minut při teplotě 200° (el. trouba) nebo na stupě 3 (plyn. trouba). Do trouby zároveň vložte kastrůlek s vodou, aby se trouba správně zapařila, a chléb byl křehký a křupavý.

Dobrou chuť. A hezké vánoce.

## PŘÍBĚH JOHÁNKA Z POMUKU

V neděli 4. října byla v Novém Hrádku nákladem a přičiněním Obecního úřadu znovu vysvěcena kaplička českého světce Jana Nepomuckého. Obřad vedl současný generální vikář církve římsko-katolické pan páter KAJÍNEK z konzistoře v Hradci Králové.

O Janu Nepomuckém se traduje, že byl zpovědníkem druhé manželky krále Václava IV. královny Žofie Bavorské. Údajně se měl od královny při zpovědi dozvědět něco, co velmi zajímalo i krále Václava IV., ale ani při mučení prý královnino tajemství neprozradil. Na mučidlech zemřel, což ho nakonec vyzdvihlo mezi světce.

Pověst je to pěkná, romantická. Historické skutečnosti ale neodpovídá. Podívejme se nyní na příběh Jana Nepomuckého znovu, tak, jak se opravdu odehrál.

Jan Nepomucký se jmenoval Johánek z Pomuku. Za vlády Václava IV. byl generálním vikářem římsko-katolické církve, v jejímž čele u nás tehdy stál jako její třetí arcibiskup Jan z Jenštejna. Jan z Jenštejna i Václav IV. byli bezesporu oba výraznými politickými osobnostmi, i vlastnosti měli svým způsobem podobné. Oba byli svéhlaví, ctižádostiví, vášniví. V tehdejší politice nejprve spolupracovali - Jenštejn byl dokonce nějaký čas Václavovým kancléřem. Později se však stali soupeři, a jejich konflikty se stupňovaly. Vzájemné nepřátelství krále a arcibiskupa vyvrcholilo sporem o majetek kladrubského opatského kláštera. Johánek z Pomuku se stal zrnkem mezi mlýnskými kameny mocných, když Janovi z Jenštejna ne zcela normální cestou potvrdil spěšnou a tajnou volbu nového kladrubského opata právě v okamžiku, kdy Václav IV. chtěl klášter zrušit a majetek zabavit. Rozezlený král nechal pozatýkat všechny členy arcibiskupovi suity, kteří nestačili před jeho hněvem uprchnout z Prahy. Mezi nimi byl i Johánek. Zajatci byli na staroměstské rychtě krutě mučeni, Johánek skutečně mlčky dokonal katovi pod rukama. V tom má tedy pověst pravdu.

Jeho tělo bylo pak v noci 20. března 1393 shozeno z Karlova mostu do Vltavy. Ostatní zatčení byli propuštěni po podepsání glejtu, že se s nimi dobře zacházelo.

Tím končí první část rozporuplného příběhu o Johánkovi z Pomuku. Jak to ale bylo dál?

Nebohé tělo Johánkovo bylo po čtyřech týdnech vytaženo z Vltavy. Vyplavalo na mělčinu pod pražským mostem. Provizorně se ho ujali řeholníci z cyriáckého kláštera v Dušní ulici, a po třech letech je předali pražské kapitule. Johánek z Pomuku byl pohřben v chrámu svatého Víta, a v klidu tam odpočíval dalších zhruba 300 let. V 16. století byl jeho hrob renovován, a při tesání nového náhrobku došlo k nemilé chybě. V letopočtu byl totiž z ničeho nic posunut rok zavraždění generálního vikáře o celých 10 let kupředu. Tedy na rok 1383. A aby byla míra smůly opravdu vrchovatá, právě tehdy psal svou Kroniku českou velký mystifikátor Václav Hájek z Libočan. Způsobem sobě vlastním vysvětlil oba kolidující letopočty Pomukova zavraždění tak, že existovali prý Pomukové dva. Jan z Pomuka, utopený v roce 1383 pro zachování zpovědního tajemství královny Žofie, a Johánek z Pomuka, umučený v roce 1393 pro potvrzení nového kladrubského opata ve funkci. A to mu ani nevadilo, že do roku 1386 žila první Václavova manželka, královna Johanna Bavor-



ská, Žofie přišla do Prahy až v roce 1389, a jejím skutečným zpovědníkem byl mimochodem Mistr Jan Hus. Ale to bylo později.

Ale zpět k Johánkovi. Jak už to tak v historii bývá, zatímco byl pravý dr. Pomuk následujícími věky zcela zapomenut, ten nový, Hájkovou fantazií z mylného letopočtu na náhrobku stvořený Jan, nastoupil v lidových srdcích cestu ke slávě. A to tak důsledně, že byl roku 1729 svatořečen. A nám zbývají, abychom i my byli důslední, k vysvětlení ještě dvě otázky. Totiž jak to bylo s pověstným jazykem Jana Nepomuckého, a jak se vůbec stal Jan z Pomuka Janem Nepomuckým.

To si ale necháme na příště.

## SPOLEČENSKÁ KRONIKA

V posledním čtvrtletí roku oslavili či oslaví  
svá životní jubilea tito naši spoluobčané:



Hofmanová Hedvika	Nový Hrádek čp. 171	9.10.1915
Příbylová Anna	Nový Hrádek čp. 109	10.10.1909
Linhart Josef	Nový Hrádek čp. 313	15.10.1914
Beková Marie	Nový Hrádek čp. 15	16.10.1909
Příbylová Marie	Nový Hrádek čp. 115	17.10.1900
Beková Hedvika	Nový Hrádek čp. 108	17.10.1907
Laštovková Hedvika	Nový Hrádek čp. 316	17.10.1903
Ptáček Vratislav	Nový Hrádek čp. 172	23.10.1909
Janečková Ludmila	Nový Hrádek čp. 50	30.10.1906
Čáповá Božena	Nový Hrádek-Dlouhé čp. 34	30.10.1912
Bubeníček Karel	Nový Hrádek čp. 55	1.11.1909
Škodová Božena	Nový Hrádek čp. 36	2.11.1915
Černá Anežka	Nový Hrádek čp. 17	5.11.1901
Kubečková Bohumila	Nový Hrádek čp. 177	6.11.1916
Kopecká Anežka	Nový Hrádek čp. 59	8.11.1902
Šejnohová Marie	Nový Hrádek čp. 45	8.11.1907
Schejbalová Marie	Nový Hrádek čp. 248	15.11.1912
Rázlová Božena	Nový Hrádek čp. 205	26.11.1910
Milotová Anna	Nový Hrádek čp. 293	1.12.1912
Cejnarová Anežka	Nový Hrádek-Dlouhé čp. 21	25.12.1904
Buriánková Barbora	Nový Hrádek-Rzy čp. 14	29.12.1900

Všem srdečně blahopřejeme.

25. 9. 1992 si na Obecním úřadě v Novém Hrádku řekli své "ano"  
**Renata Kodydková a Pavel Suchánek**  
z Nového Hrádku čp. 65



6. 11. 1992 učinili totéž

**Vendula Vargová a Jan Efenberk**  
též z Nového Hrádku

Přejeme hodně vzájemné lásky a pochopení

"S dětmi přichází slunce"

**Dana Fišerová** Nový Hrádek čp. 18  
se narodila 20.8.1992



Přejeme hezký a spokojený život

Odešli navždy:

Anna Růžičková	Nový Hrádek čp. 358	25. 8.1992
Jaroslav Vondřejc	Nový Hrádek čp. 138	5.10.1992
Josef Šafář	Nový Hrádek čp. 13	8.10.1992



## Poděkování sponzorům

Kulturní a společenské středisko Nový Hrádek tímto velice děkuje výrobním družstvům Kaden, Kovap, Velos a chemickému výrobnímu družstvu Detecha za poskytnutí sponzorských příspěvků na uspořádání divadelního představení Honza a drak. Toto představení, které 13.11.1992 navštívily všechny školou povinné děti, by se bez přispění výše jmenovaných podniků nemohlo uskutečnit.



vznikají za teplot, jichž dosáhnete ve svých kamnech či kotli ústředního topení, **vysoce toxické sloučeniny**. A chlór je vestavěn vlastně ve všech výše zmíněných umělých hmotách, příkladem je PVC, tedy **polyvinylchlorid**. Jejich spálením vznikají sloučeniny identifikované jako **dibenzodioxiny** a **dibenzofurany**. Jsou to vůbec nejjedovatější látky syntetického původu. Na stejném základě jsou založeny i tzv. bojové plyny.

Jejich mimořádná toxicita a nebezpečnost pro životní prostředí je způsobena mimo jiné velice pevnou vazbou mezi uhlíkem a chlórem. Tato vazba je tak odolná, že žádné přírodní vlivy (sluneční záření, vlhkost, mráz apod.) nejsou schopny ji narušit. Proto se tyto látky v přírodě nerozkládají, ale kumulují a stávají se tak trvalým ohrožením pro všechny formy života.

Ve světě existují pro látky typu dioxinů a dibenzofuranů velmi přísné hygienické limity. Jsou tak přísné, že u nás nemohou být převzaty, jelikož nám není dostupná natolik přesná a citlivá měřicí technika. Pro zajímavost - ve světě je ve volném ovzduší limitní množství dáno ve fentogramech na metr krychlový vzduchu, a fentogram je žádná celá, čtrnáct nul a pak jedna gramu. Tímto astronomicky malým čísílkem tedy určují povolené koncentrace v západní a severní Evropě. A naopak, k úniku většího množství 2, 3, 7, 8 tetrachlordioxinu z továrny United Carbide došlo před několika lety ve městě Sovesu. Jistě si vzpomenete, jak otřesné zpravodajství o této ekologické katastrofě tenkrát přinesla televize, stovky lidí zahynuly okamžitě a desetitisíce dalších jich budou nadosmrti těžce zmrzačeny.

To je samozřejmě krajní situace, takové zamoření u nás nehrozí, ani když se roztápí ve většině domácností po návratu z práce. Ale stejně je to skutečnost přinejmenším varující. Jde o týž jed.

Dovolte proto, vážení spoluobčané, abych ještě jednou zopakovala to, co již bylo řečeno v úvodu tohoto povídání. Veškeré odpadové plastické hmoty doma sbírejte a čas od času je předejte na sběrné místo. Obec už se dále postará o jejich odvoz.

Děkuji vám.

### Obsah:

Dáváme přednost českým zájmům	2
Zpráva o dění v obci	4
Slovo o chlebu	8
Příběh Johánka z Pomuku	10
Společenská kronika	12
Poděkování sponzorům	13
Poděkování všem lidem dobré vůle	14
Zloději, ve dne v noci chodějí	14
Proč nepálit plastické obaly?	15



### Na co se můžete těšit ještě letos?

Ve středu 9. prosince bude další večer EKOCyklus Nárky a naděje. Videosnímky s tematikou ochrany přírody můžete shlédnout (ostatně jako každou druhou středu v měsíci) od 19.00 hodin v horní škole.

Na program jsou následující snímky:

- Živá planeta
- Muž, který sázel stromy
- New Founland
- Tato země nám byla zapůjčena

Všechny pořady patří mezi vítězné snímky Ekofilmu Ostrava. Vstupné je dobrovolné.

V pátek 18. prosince se od 18.00 hodin uskuteční v místním kině Vánoční koncert. Vystoupí na něm pěvecké sdružení CANTUS z Jaroměře. Uslyšíme jednak barokní vánoční písně od skladatele Michny z Otradovic, jednak tradiční lidové vánoční koledy z Čech.

Vstupné bude opět dobrovolné.

Poslední odpoledne před Štědrým dnem chceme netrpělivým dětem zkrátit promítáním kolekce krátkých pohádkových příběhů. Zvláště upracované maminky jistě rády pošlou své ratolesti od 15.00 hodin do kina, a získají tak více než jeden a půl hodiny relativního klidu na přípravu Štědrého dne.

... a pak už si navzájem popřejeme vlídné a klidné Vánoce, nadílku bohatou tentokrát spíše na vzájemnou lásku a porozumění, a do příštího roku vykročení tou správnou nohou.

\*\*\*\*\*  
Čtvrtletní zpravodaj Frymburské ozvěny vydává Kulturní a společenské středisko v Novém Hrádku.

Redakční rada: J. Ptáčková, J. Hlaváček, V. Ptáček

Výrobní cena za jeden výtisk: 8,- Kčs

Prodejní cena: 5,- Kčs

Počet výtisků: 100

Tiskne: M. Týfa, Dobruška, Tel. 0443 / 21783

Uzávěrka příštího čísla: 12. 2. 1993

Registrační číslo: 44 / 91